

32. óra Könyvtárhasználat_2

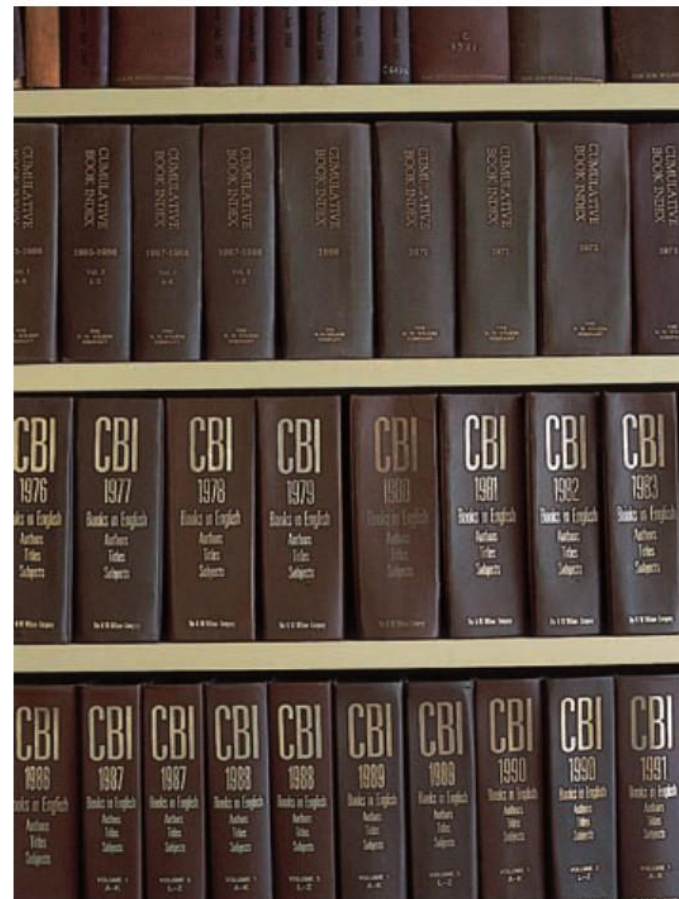
BLZS©

Ismeretközlő művek

Az ismeretközlés
színvonala szerint
megkülönböztetünk

- **szakkönyveket**

Ide tartoznak például
a tudományos munkák,
az egy témát szakmai
igénnyel tárgyaló könyvek,
a felsőoktatásban
használatos művek.

*A komoly tudományos
szakkönyvek néha ijesztően
vastagok és sokköteteseek*

- ismeretterjesztő könyveket

Olyan könyvek, amelyek tárgyilagosan, jó színvonalon, de az átlagos műveltségű ember számára is érthető módon mutatnak be egy témát.

Irodalmi művek

BLZS©

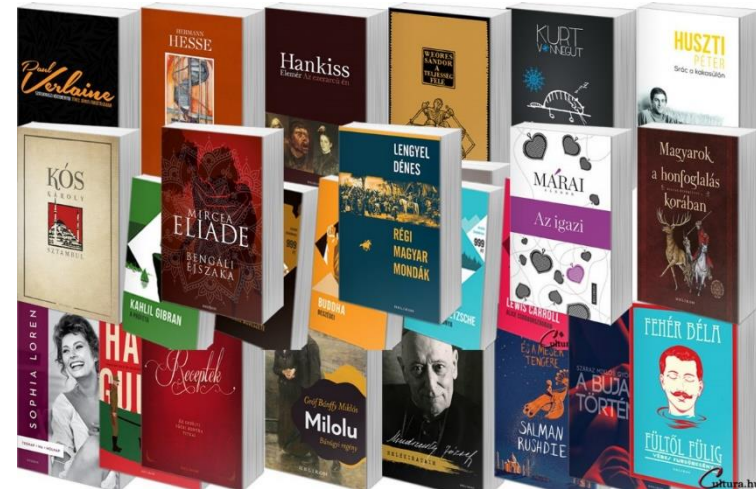
A művészi szándék meglétét kutatva megkülönböztetünk

- **szépirodalmi** műveket

Azok az alkotások tartoznak ide, amelyekben egy téma feldolgozása művészi színvonalú.

- **szórakoztató irodalmi** műveket

A szórakoztatni akaró, kikapcsolódást nyújtó, de sem különösebb tárgyi ismereteket, sem művészi élményt nem adó könyveket számítjuk ide.

Zárt raktár és szabadpolcos rendszer

A lényegi különbség abból fakad, hogy az olvasótermekben, a kölcsönzőben szabadon hozzáférhető-e a könyvtári állomány nagyobbik része, vagy **a dokumentumok tetemesebb része zárt raktárakban van, ahova az olvasók nem mehetnek be.**

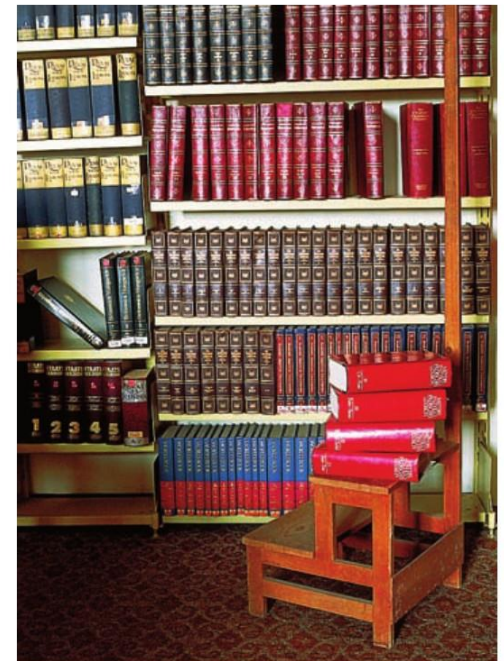
Könyvtárhasználat_01

BLZS©

A zárt raktári rendszerű könyvtárakban az olvasó és a dokumentum között a kapcsolat a katalógus, a számítógépes rendszer és a tájékoztató könyvtáros.

Más gyűjteményekben a könyvtári anyag szabadon hozzáférhető az olvasói termekben. Az ilyen könyvtárat szabad-polcos rendszerűnek nevezzük. Nem ritka az sem, hogy a könyvtárak a vegyes rendszert választják.

Kézikönyvek a könyvtár polcain

A könyvtári szakrend: az ETO

A szabadpolcos részben a könyveket tartalmuk szerinti csoportokba rendezik, ezért az egymással rokon tartalmú kötetek egymás mellé kerülnek. A könyv és könyvtár évezredes története során sokféle módszert kitaláltak arra, hogyan helyezték el a könyveket.

ETO(Egyetemes Tizedes Osztályzás)

- 0- Általános összefoglaló könyvek.
- 1- Filozófia, lélektan, etika, esztétikai.
- 2- Vallástudomány.
- 3- Társadalomtudomány.
- 4- Jelenleg üres
- 5- Természettudomány.
- 6- Alkalmazott tudományok, technika
- 7- Művészetek, sport.
- 8- Nyelv- és irodalomtudomány.
- 9- Földrajz, történelem és életrajzok.

A múlt század elején terjedt el a ma is használt **Egyetemes Tizedes Osztályozás** (ETO). Az ETO a könyveket **tíz osztályból álló szerkezetbe** sorolja be, ezek tovább bonthatóak újabb tíz osztályba, **tíz alosztályba** stb.

Az ETO táblázat felépítése

Az ETO főosztályai	Az ETO osztályai	Az ETO alosztályai
0 Általános kérdések 1 Filozófia. Pszichológia 2 Vallás. Teológia 3 Társadalomtudományok 4 (Jelenleg betöltetlen főosztály) 5 Matematika és természettudományok 6 Alkalmazott tudományok 7 Művészetek. Játékok. Sport 8 Nyelvészet és irodalom 9 Régészet. Földrajz. Életrajz. Történelem	3 Társadalomtudományok 30 A társadalomtudományok elmélete, módszertana és módszerei 31 Demográfia. Szociológia. Statisztika 32 Politika 33 Gazdaság. Közgazdaságtudomány 34 Jog 35 Államigazgatás. <u>Közigazgatás. Hadtudomány</u> 36 Szociális munka. Szociális segítségnyújtás. Lakáskérdés. Biztosításügy 37 Nevelés és oktatás. Képzés 39 Néprajz. Etnológia. Etnográfia. Folklor. Népszokások. Magánélet szokásai. Hagyományok	3 Társadalomtudományok 30 A társadalomtudományok elmélete, módszertana és módszerei 31 Demográfia. Szociológia. Statisztika 32 Politika 33 Gazdaság. Közgazdaságtudomány 330 Gazdaság általában 331 Munkaügy. Foglalkoztatás. Munka. Munkagazdaságtan. Munkaszervezés 331.1 A munka elmélete és szervezete 331.23 Munkamegosztás 331.262 Az emberi munkaerő

Könyvtárhasználat_01

BLZS[©]

Mit találunk egy könyvtári könyv gerincén?

ETO

A tudományok tíz főosztálya az ETO szerint a következő:

- 0 általános, összefoglaló művek
- 1 filozófia, lélektan, etika és esztétika
- 2 vallástudományok
- 3 társadalomtudományok
- 4 (üres jelenleg)
- 5 természettudományok
- 6 alkalmazott tudományok, technika
- 7 művészetek, sport
- 8 nyelv- és irodalomtudomány
- 9 földrajz, történelem és életrajzok

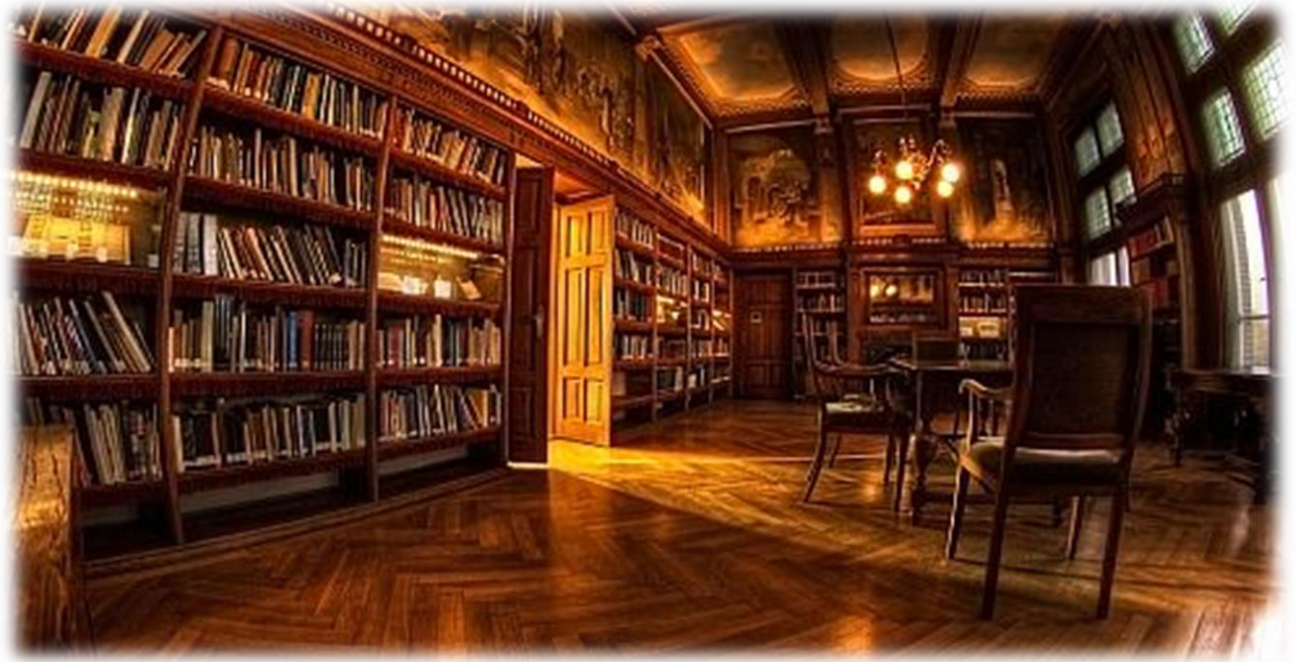
Ha ebben a rendszerben el akarunk helyezni pl. egy Karthágó történetéről szóló művet, akkor az a következő számot kapja:

- 9 földrajz, történelem és életrajzok
 - 93/99 történelem
 - 931 Az ókori népek története
 - 939.7 Karthágó története

Katalógusok

BLZS©

Ha keresünk **egy nagyobb könyvtárban, jó dolog böngészni** a szakrendben elhelyezett könyvek között. **De** ha túl sok könyv van, vagy már eleve egy konkrét művet keresünk, akkor **ez a módszer nem hatékony.**

Katalógusok

BLZS[©]

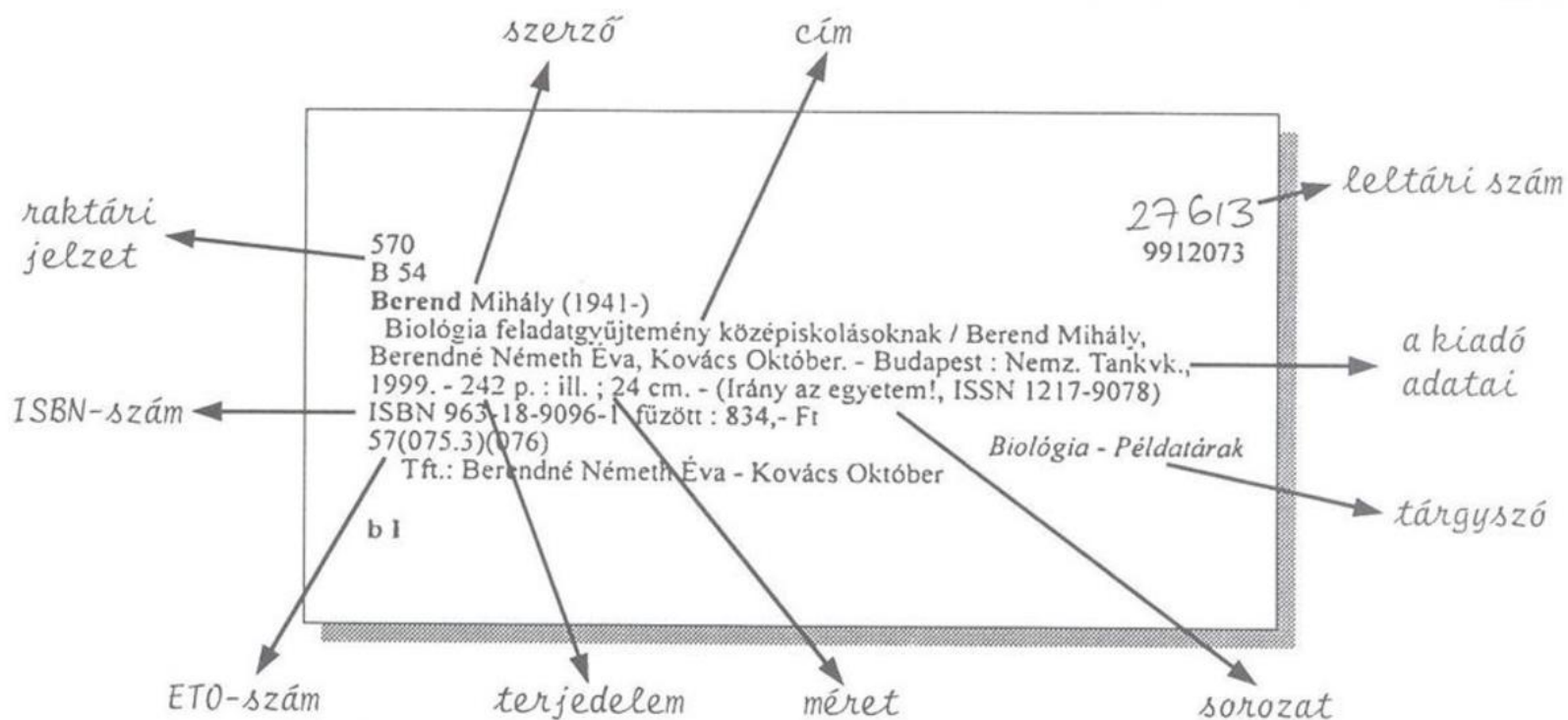
A könyvtári katalógusok a könyvtárban
található dokumentumok sokoldalú
visszakeresését
teszik lehetővé.

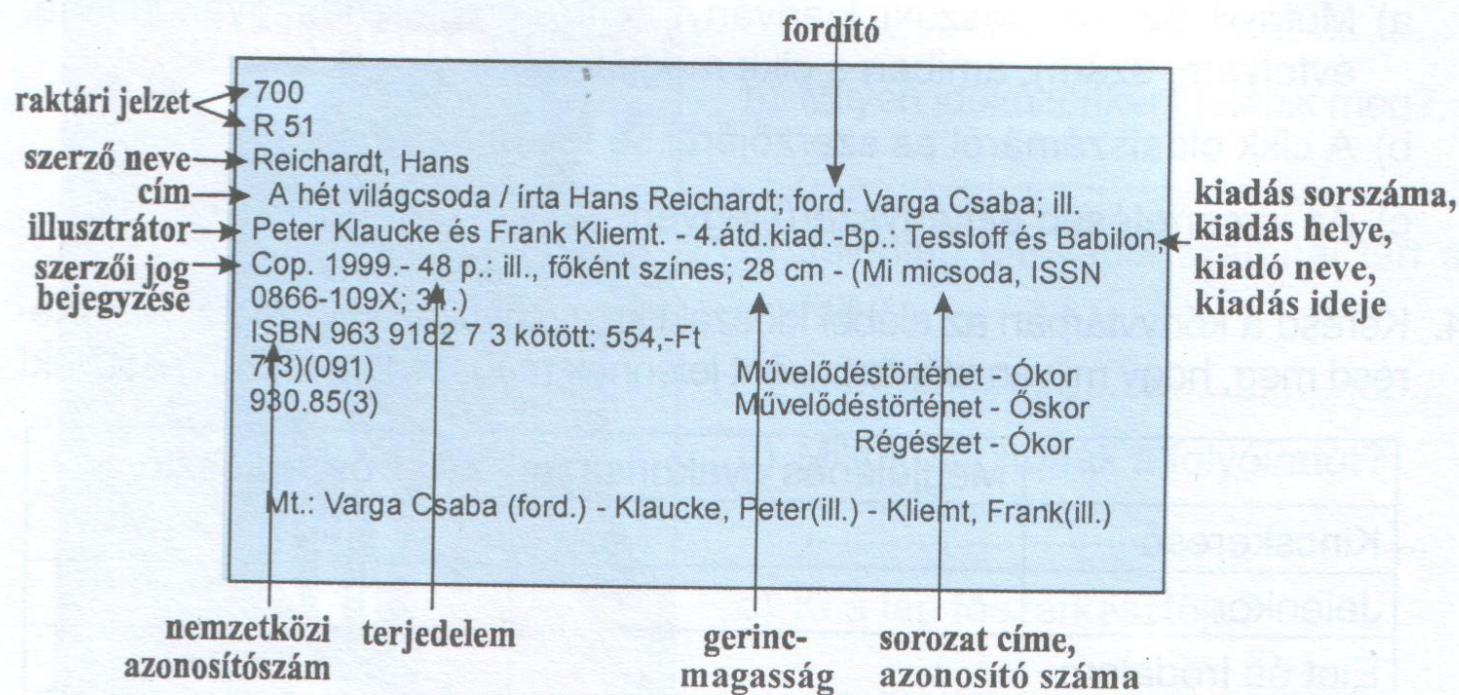
Katalógusok

BLZS©

A katalógusok arra az ötletre épülnek, hogy míg **egy könyv fizikai valójában csak egy helyre rakható**, addig a róla készült rövid leírás tetszés szerinti példányban előállítható és besorolható.

A katalóguscédula a dokumentumot helyettesíti, annak névjegye, minden fontos adatot tartalmaz róla.

HF:

BLZS[©]

Válaszaidat a füzetedbe írd le!

KÉRDÉSEK, FELADATOK

- 1. Hasonlítsátok össze az ETO- és a tárgyszókatalógust!*
- 2. Mi a szabadpolcos rendszer? Melyek az előnyei és a hátrányai?*
- 3. Ugyanazt a témát keressétek ki egy tárgyszó- és egy ETO-katalógusban is!*